

การพัฒนาหลักสูตรโดยใช้

SPICES Model

SPICES Model เป็นกลยุทธ์ในการพัฒนาจากหลักสูตรของโรงเรียนแพทย์แบบดั้งเดิม (traditional school) มาเป็นหลักสูตรของโรงเรียนแพทย์สมัยใหม่ (new school) โดยในการนำมาใช้นั้นต้องคำนึงถึงบริบท 3 ประการด้วยกันคือ

1. กลยุทธ์ในการพัฒนาแต่ละข้อ จะต้องมองให้เห็นความต่อเนื่องเชื่อมโยงในการพัฒนา ระหว่างหลักสูตรของโรงเรียนแพทย์แบบดั้งเดิมและหลักสูตรของโรงเรียนแพทย์สมัยใหม่ ระดับในการพัฒนาจะอยู่ระหว่างหลักสูตรทั้งสองรูปแบบ

2. โรงเรียนแพทย์แต่ละแห่งมีบริบทที่แตกต่างกัน ดังนั้นอาจเลือกใช้กลยุทธ์ที่แตกต่างกัน ระดับของการพัฒนาในแต่ละกลยุทธ์ก็อาจไม่เท่ากัน

3. รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรนี้เหมาะสำหรับนำไปใช้พัฒนาหลักสูตรขึ้นมาใหม่ หรือนำไปใช้ประเมินและพัฒนาหลักสูตรที่มีอยู่เดิม

New school

- S student-centred
- P problem-based
- I integrated
- C community-based
- E electives
- S systematic

Traditional school

- T teacher-centred
- I information-gathering
- D discipline-based
- H hospital-based
- S standard-program
- A apprenticeship-based or opportunistic

Where is your program positioned on each issue?

SPICES Model

S

Student-centred

รูปแบบการเรียนรู้โดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางให้ความสำคัญกับสิ่งที่นักเรียนได้เรียนมากกว่าสิ่งที่ครูสอน ดังนั้นนักเรียนจะต้องถูกมอบหมายให้มีบทบาทและความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเองมากขึ้น โดยหลักสูตรควรมีความยืดหยุ่น สามารถปรับได้ตามความต้องการของนักเรียนแต่ละราย

P

Problem-based

การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน จะต้องมีความหลากหลายและครอบคลุมปัญหาที่นักเรียนจะพบจริง หลังจบการศึกษา โดยในการเรียนการสอนในชั้นคลินิกจะต้องไปถึงระดับการให้การดูแลรักษาผู้ป่วย

I

Integrated or interprofessional

หลักสูตรควรปรับจากที่มีเนื้อหาแยกตามสาขา (discipline-based) มาเป็นเนื้อหาที่มีการบูรณาการ นอกจากนี้แล้วควรส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสาขาวิชาชีพ

C

Community-based

จากการศึกษาวิจัยพบว่าในหลักสูตรสมัยใหม่ควรลดการจัดการเรียนการสอนในโรงพยาบาลลง ส่งเสริมให้นักเรียนเรียนในบริบทของชุมชนมากขึ้น โดยในบางหลักสูตรกำหนดให้นักเรียนได้เรียนในชุมชนมากกว่าร้อยละ 10 ของเวลาเรียนทั้งหมด

E

Elective-driven

ในหลักสูตรสมัยใหม่จะกำหนดให้มีเนื้อหาที่นักศึกษาเป็นผู้เลือกเอง (student-selected component) อยู่ในหลักสูตร ทั้งนี้เนื่องจากเราไม่สามารถจัดการเรียนการสอนให้ลงลึกในทุกเรื่องให้กับนักเรียนได้ การเปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกเนื้อหาที่เขาสนใจจะเป็นการตอบสนองต่อความต้องการที่จำเพาะของนักเรียนแต่ละราย

S

Systematic

หลักสูตรสมัยใหม่จะต้องมีความเป็นระบบมากขึ้น โดยจะต้องคำนึงถึงประเด็นสำคัญคือ

- ตระหนักว่าการแพทย์ในปัจจุบันมีความซับซ้อนและมีการแยกสาขาความเชี่ยวชาญ ดังนั้นควรพิจารณาว่าบริบทหรือสาขาใดที่มีความเหมาะสมกับนักเรียน
- จะต้องจัดการเรียนการสอนให้เทียบเคียงกันได้ระหว่างนักเรียนแต่ละราย
- จัดการเรียนการสอนโดยมุ่งผลลัพธ์ (outcome-based education) โดยจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และเนื้อหาให้นำไปสู่ผลลัพธ์ที่ต้องการ
- กำหนดสมรรถนะที่จำเป็นกับการทำเวชปฏิบัติ (essential competences) ไว้ในหลักสูตร

เอกสารอ้างอิง

Harden R. M. Approaches to curriculum planning. ASME Medical Education Booklet No.21. Medical Education 1986;20:458-466.

Harden R.M. Curriculum planning and development. In Dent J. A., Harden R. M. A practical guide for medical teachers. London: Churchill Livingstone, 2009.

Harden R. M., Sowden S., Dunn W. R. Some education strategies in curriculum development: the SPICES model. ASME Medical Education booklet, No. 18. Medical Education 1984;18:284-297.

ข่าวคณะแพทย

คณะแพทย

คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ปีที่ 32 ฉบับที่ 226 ประจำเดือนกุมภาพันธ์ 2557
<http://medinfo.psu.ac.th>

กิตติ แซ่ลิ้ม
การทำงานในคณะแพทยศาสตร์
คือโอกาส และความภาคภูมิใจ

สารบัญ

8

กิตติ แซ่ลิ่ม

การทำงานในคณะแพทยศาสตร์
คือโอกาส และความภาคภูมิใจ

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

รศ.นพ.สุธรรม ปิ่นเจริญ

รศ.นพ.กิตติ ล้อมภิชาติ

รศ.นพ.ธีระ พิรัชวิสุทธิ์

รศ.พญ.ศิวาภรณ์ อุบลชลเขตต์

บรรณาธิการ

รศ.นพ.วิวัฒนา ถนอมเกียรติ

รองบรรณาธิการ

นางสาวอนงค์นาถ ชังคัสโร

กองบรรณาธิการ

นางสุวิมล นนทพันธ์

นางพัชรีย์ แจ่มอุลิตร์ตัน

นางสาวกาญจนนาพร อริญดร

นางสาวกนกวรรณ อินทร์ต้น

นางสาวทิพย์มณฑา สดชื่น

นางสาวกัลยา ศุภรพีพัฒน์

นางสาวอารีบุษ นันทรัตน์วิบูลย์

นายชาคร นิมนวล

นายศราวุธ หมดหลี

รูปเล่ม

งานประชาสัมพันธ์ คณะแพทยศาสตร์

จัดพิมพ์

งานบริหารและธุรการ

คณะแพทยศาสตร์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

15 ถ.กาญจนวนิช ต.คอหงส์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110

โทร.0-7445-5000 โทรสาร.0-7421-2900, 0-7421-2903

5

ทิศทางของงานวิเทศสัมพันธ์

6

Internal Survey

ความพร้อมเพื่อการตรวจเยี่ยม Re-accreditation survey

8

กิตติ แซ่ลิ่ม

การทำงานในคณะแพทยศาสตร์ คือโอกาสและความภาคภูมิใจ

12

360 องศาคณะแพทย์

14

พญ.รุ่งอรุณ จิระตราชู

คุณหมอนางฟ้าแห่งโรงพยาบาลสงขลานครินทร์

15

แนะนำหนังสือ

16

พุทธท้าวร ตอน สอนหลังวัง

22

การดูแลสุขภาพช่องปากในผู้ป่วยที่ได้รับยาเคมีบำบัด
และฉายรังสี

24

การพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ SPICES Model

26

เราไม่มีทางเลือก...จริงหรือไม่?

28

พิชิตตะวันออก 7 ตอน ซากอดีต

32

กลอยใจ คำคง “ความเจริญก้าวหน้าทางด้านการแพทย์
ไม่เคยหยุดนิ่ง การจัดการเรียนการสอนก็ต้องพัฒนา
ไปด้วยเช่นกัน”

34

Love to Give รักเพื่อให้

43

ว่าไปเรื่อยๆ